

Paulina Storbacka

TUNTEITA PIAZZOLLAN KANSSA

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Toukokuu 2013**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika Toukokuu 2013	Tekijä/tekijät Paulina Storbacka
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn nimi Tunteita Piazzollan kanssa		
Työn ohjaaja Lauri Pulakka		Sivumäärä 18 + 2
Työelämäohjaaja Lauri Pulakka		
<p>Opinnäytetyöni on konsertti Astor Piazzollan musiikista <i>Sentimientos con Piazzolla</i> (suom. Tunteita Piazzollan kanssa). Konsertti oli 2.11.2012 klo.20.00 Keski-Pohjanmaan konservatoriolla ja sen taltiointi on työn liitteenä. Työni kirjallinen osa on prosessikuvaus konsertista ja sen järjestämisestä, sekä kuvaus Piazzollasta säveltäjänä. Työ sisältää myös selvityksen viulutekniikoista, joita käytetään Piazzollan musiikissa. Tämä selvitys perustuu omiin kokemuksiini ja havaintoihini.</p> <p>Opinnäytetyöni aihe syntyi halusta tuoda esille monipuolisuuteni viulistina. Piazzollan musiikki oli minulle ennestään tuttua ja halusin syventyä siihen enemmän. Tavoitteena oli luoda tunnelmallinen ja korkeatasoinen konsertti eri kokoonpanoilla. Konsertin punaisen langan säilyttämiseksi pitäydyin Piazzollan sävellyksissä ja halusin tuoda esiin hänen uudempia ja vanhempia sävellyksiä. Lisäksi halusin syventää ammattitaitoani konsertin järjestäjänä.</p> <p>Konsertti onnistui hyvin ja palaute oli positiivista. Konsertin itsenäinen valmistaminen kehitti minua huomattavasti. Sain esittää lempikappaleitani yhdessä taitavien muusikoiden kanssa ja sain oppia Piazzollan musiikista uusia asioita.</p> <p>Kirjallisessa osassa pääsin syventymään Piazzollan elämään ja sävellystyyliin. Opin tärkeitä asioita siitä, miten hänen musiikkiaan soitetaan viululla. Myös konsertin läpikäyminen kirjallisessa työssä kehitti minua konserttijärjestäjänä.</p>		
Asiasanat konsertti, Piazzolla, viulutekniikka		

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari	Date May 2013	Author Paulina Storbacka
Degree programme Music		
Name of thesis Feelings with Piazzolla		
Instructor Lauri Pulakka		Pages 18+2
Supervisor Lauri Pulakka		
<p>The thesis is a concert of Astor Piazzolla's music <i>Sentimientos con Piazzolla</i> (eng. Feelings with Piazzolla). The concert was held on November 2, 2012 at 8 pm. at Central Ostrobothnia Conservatory and its recording can be found as an attachment with this work. The written part of the thesis is a description of the concert as a process, the organizing of the concert and a description of Piazzolla as a composer. The work includes also a report of violin techniques used in Piazzolla's music. This report is based on my own experiences and observations.</p> <p>The topic of my thesis was selected due to my desire to bring out my versatile sides as a violin player. I knew Piazzolla's music, but I wanted to be engrossed into it more. My goal was to create an atmospheric and high-level concert with different ensembles. To maintain the structure of the concert clear only Piazzolla's compositions were included in the concert. I wanted to showcase his new and old compositions. Furthermore I wanted to deepen my expertise as a concert organizer.</p> <p>The concert was a success and the response was positive. Organizing the concert independently developed my skills considerably. I had the chance to perform my favorite pieces together with skilled musicians and I learned new things about Piazzolla's music.</p> <p>In the written part I got the chance to be absorbed in Piazzolla's life and composition style. I learned important things about the way to play his music on a violin. Also analyzing the concert in the written part improved me as a concert organizer.</p>		
Key words concert, Piazzolla, violin technique		

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 ASTOR PIAZZOLLA	2
2.1 Tie säveltäjäksi	2
2.2 Sävellystyylili	4
3 VIULUTEKNIikka PIAZZOLLAN MUSIIKISSA	6
3.1 Vasemman käden tekniikka	6
3.2 Jousen käyttö	7
3.3 Efektit	7
4 OPINNÄYTETYÖKONSERTIN JÄRJESTÄMINEN	9
4.1 Kehittely	9
4.2 Kappalevalinnat	10
4.3 Harjoitusprosessi	12
4.4 Konsertti	13
5 POHDINTA	15
LÄHTEET	17
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Produktiossani ja oppimisprosessissani on kyseessä kokemuksellinen ja tutkiva oppiminen. Opinnäytetyöni taiteellisena osuutena pidin konsertin nimeltä *Sentimientos con Piazzolla* (suom. Tunteita Piazzollan kanssa). Konsertti järjestettiin 2.11.2012 klo 20.00 Keski-Pohjanmaan konservatorion isossa salissa. Siinä esitettiin monipuolisesti Astor Piazzollan sävellyksiä eri kokoonpanoin. Soitin viulua konsertissa ja järjestin sen alusta alkaen itse. Taiteellisen osuuden tarkoituksena oli luoda tunnelmallinen konsertti ja syventää ammattitaitoani konsertin järjestäjänä. Halusin myös oppia lisää rakastamastani säveltäjästä ja päästä esittämään lempikappaleitani yhdessä taitavien muusikoiden kanssa.

Tiesin jo aloittaessani opinnot Centria ammattikorkeakoulussa, että haluan tehdä opinnäytetyökseni taiteellisen produktion. Kaipasin jotain uutta klassisen musiikin opiskeluuni ja halusin tehdä projektin erottuakseni muista klassisen musiikin opiskelijoista. Olin saanut oppia myös, että konsertin järjestämiseen tarvitaan paljon aikaa ja resursseja, joten halusin käyttää hyväkseni mahdollisuuden tehdä konsertti yhteistyössä kouluni kanssa. Päädyin Piazzolla-teemaan, koska hänen musiikkinsa sopii minun viulunsoittotyylini ja olen aina ihailnut argentiinalaista musiikkia. Olin saanut tutustua Piazzollan musiikkiin soittaessani tango- ja viihdeorkesteri Guardia Nuevassa.

Opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa esittelen säveltäjä Astor Piazzollan ja tarkastelen hänen musiikissaan tarvittavia soittotapoja viulistin näkökulmasta henkilökohtaisen oppimiskokemuksen ja havainnoinnin kautta. Tämän lisäksi, käsittelen myös opinnäytetyökonserttini valmistelua ja kerron konsertin kappaleista.

Konserttitallenne (DVD-levy, liite 2) on kirjallisen raportin liitteenä ja se on oleellinen osa tätä opinnäytetyötä. Tavoitteena oli luoda tunnelmallinen ja korkeatasoinen konsertti ja tallenteen katsominen mahdollistaa näiden tavoitteiden kokemisen.

2 ASTOR PIAZZOLLA

Astor Piazzolla (1921–1992) oli säveltäjä ja bandoneonisti, joka toisen maailmansodan jälkeisinä vuosina uudisti perinteisen argentiinalaisen tangon. Tämä uusi tyyli sai nimekseen Tango Nuevo. Piazzolla uskalsi kritiikistä huolimatta kokeilla rajoja ja sekoittaa tangoihin elementtejä klassisesta musiikista ja jazzista. Hän sävelsi teoksia eri kokoonpanoille ja hänen vaikuttava musiikkinsa ihastuttaa edelleen ympäri maailmaa.

2.1 Tie säveltäjäksi

Astor Pantaleón Piazzolla syntyi vuonna 1921 Argentiinassa Mar del Platan kaupungissa, vanhempinaan italialaiset Vicente “Nonino” Piazzolla ja Asunta Mainetti (Pessinis & Kuri 2002). Vuonna 1925 perhe muutti asumaan New Yorkiin lähelle maailman suurinta juutalaisyhteisöä. Piazzolla sai kuulla siellä juutalaisten populaarimusiikkia, joka myöhemmin antoi vaikutteita hänen sävellyksiinsä. (Azzi & Collier 2000, 6.)

Kun Piazzolla oli kahdeksanvuotias, hän sai isältään bandoneonin. Bandoneon on käsiharmonikan tapainen ja siinä on lämmin, hengittävä sointi. Piazzolla tuli olemaan yksi parhaimmista bandoneontaiteilijoista. Useimmat bandoneonistit soittivat istuen mutta Piazzollan tavaramerkiksi jäi tapa soittaa seisaaltaan toinen jalka tuolilla. (Pessins & Kuri 2002, Piazzolla 1989.)

Eri opettajat eivät pystyneet aluksi motivoimaan pientä Astoria ja kehitys oli hidasta. Kunnollisen kipinän musiikkia kohtaan Piazzolla sai naapuriltaan Bela Wildalta, jonka pianonsoitosta, erityisesti Bachin musiikista, hän kiinnostui. Wilda oli unkarilainen pianisti ja oli opiskellut Sergei Rahmaninovin johdolla. Wilda johdatti Astorin klassiseen musiikkiin ja soittotaidon kehityttyä tämä esiintyi pian resitaaleissa bandoneonilla, soittaen muun muassa Rossinin ja Mozartin kappaleita. (Azzi & Collier 2000, 8-14.)

Vuonna 1936 Piazzolla palasi perheensä kanssa Mar del Plataan. Löydettyään klassisen musiikin New Yorkissa, innostui Piazzolla vähitellen tangon maailmasta Argentiinassa. Tango oli 1930-luvun populaarimusiikkia. Astor sai kuulla radiosta muun muassa viulisti

Elvino Vardarosin sekstettiä, jonka tulkinta tangosta oli tarttuvaa. (Pessins & Kuri 2002.) Piazzolla perustikin vähäksi aikaa oman kvartetin, Cuarteto Azulin, jonka sanottiin olevan ”täysi imitaatio Vardaron tyylistä” (Azzi & Collier 2000, 20). Vardaro käytti viulun hiekkapaperiefektiä, jota myös Piazzolla tuli myöhemmin käyttämään sävellyksissään (katso sivu 7).

Muutettuaan takaisin Argentiinaan Piazzolla sai soittaa useissa tango-orkestereissa, mutta kaikista tärkein oli Anibal Troilon orkesteri. Bandoneonisti Troilo oli soittanut useissa sen ajan kuuluisimmissa yhtyeissä ja hän oli taitava soittaja. Piazzolla oli onnellinen päästyään mukaan ja kohta hän pääsi tekemään omia sovituksia orkesterille. (Pessins & Kuri 2002.) Piazzolla sovitti kappaleita seikkailunhaluisesti ja edistyksellisesti, mikä ei miellyttänyt kaikkia. Troilon mielestä sovitukset eivät olleet tarpeeksi tanssittavia. Astorin omien sanojen mukaan hän halusikin ”luoda musiikkia joka viehätti korvaa mieluummin kuin jalkoja”. (Azzi & Collier 2000, 33.)

Astor halusi syventyä enemmän säveltämiseen ja pääsi nousevan säveltäjän Alberto Ginasteran oppiin. Ginastera, joka tuli olemaan yksi Latinalaisen Amerikan merkittävimmistä kansallisista säveltäjistä, opetti Piazzollalle säveltämisen perusasiat, orkestraation ja harmoniaopin. (Azzi & Collier 2000, 29–32.) Hän kehotti Astoria analysoimaan muun muassa Stravinskyn ”Kevätuhrin”. ”Kevätuhrin” rytmiset aksentit tulivatkin myöhemmin näkymään Piazzollan sävellyksissä. (Azzi & Collier 2000, 63.)

Opiskeltuaan Ginasteran opissa Piazzolla osallistui nuorten sävellyskilpailuun teoksella nimeltä ”Sinfonietta”. Hän voitti kilpailun ja sai stipendin Ranskan hallitukselta opiskellakseen Pariisissa Nadia Boulangerin kanssa. Boulanger oli säveltäjä, kapellimestari ja opettaja. Hän oli vaikutusvaltainen opettaja, joka opetti useita muusikoita ympäri maailmaa ja hän tuli olemaan merkittävä henkilö Piazzollan sävellystyylin kannalta. Kun Piazzolla saapui Boulangerin luo, hän soitti tälle useita sävellyksiään. Boulanger ei kuitenkaan arvostanut sävellyksiä suuresti, koska Piazzolla kuulosti liikaa Ravelilta, Stravinskylta ja Bartokilta. Boulanger inspiroi Astoria kehittämään omaa sävellystyyliaan ja lisäämään niihin tangoa. (Azzi & Collier 2000.)

Vähitellen Piazzolla muodosti sävellyksillään aivan uuden sävellystyylin, *Tango Nuevon*. Tärkeimmät asiat tässä uudessa tangossa olivat jazzin ja klassisen musiikin vaikutus sävellyksiin sekä uudet musiikilliset struktuurit perinteiseen tangoon verrattuna. Myös uudet soittimet ja kokoonpanot kuuluivat tähän tyyliin. Tästä esimerkkinä on Piazzollan muodostama kokoonpano *Octeto Buenos Aires*. Se koostui kahdesta bandoneonista, kahdesta viulusta, kontrabassosta, sellosta, pianosta ja sähkökitarasta. Jokaisella soittajalla oli oma musiikillinen roolinsa kokoonpanossa, sen sijaan että olisi ollut vain yksi solisti. Tärkeää oli myös, että sävellykset eivät olleet tarkoitettu tanssittaviksi ja edustivat siten Tango Nuevo-tyyliä. (Azzi & Collier 2000, 58.) & (Pessins & Kuri 2002.)

Piazzolla jatkoi säveltämistä, perusti useita eri kokoonpanoja ja konsertoi ahkerasti. Säveltäjä jatkoi rajojen rikkomista ja tangon uudistamista. Ehkä kaikista yhtyeistä kuuluisin oli Piazzollan perustama kvintetti *Quinteto Tango Nuevo*. Tämä kvintetti tuli olemaan kaikista rakastetuin ja se edusti parhaiten Piazzollan ideoita ja sävellystyylejä. (Pessins & Kuri 2002.) Hän tuli tekemään myös tango-oopperan yhteistyössä runoilija Horacio Ferrerin kanssa, jolloin Piazzolla pääsi luomaan uutta tyyliä myös laululle. (Pessins & Kuri 2002.) Piazzolla sävelsi yli 750 tangoa, jotka vaikuttivat yleisöihin ympäri maailmaa. Mainittakoon myös, että hänen sävellyksiään soittivat myös hyvin kuuluisat klassiset soittajat, kuten sellisti Yo-Yo Ma ja jousikvartetti Kronos Quartet. Tango Nuevon suosio jatkui vielä Piazzollan kuoleman jälkeen vuonna 1992 ja uusia sovituksia hänen kappaleistaan tehdään edelleen. (All music guide 2008.)

2.2 Sävellystyyli

Piazzollan musiikki on helposti tunnistettavissa ja Piazzolla-sointia voi sellisti Yo-Yo Man mukaan kuvailla päättymättömän intohimoiseksi, kaipaavaksi ja äärettömän ajankohtaiseksi (Azzi & Collier 2000, ix). Sävellykset pohjautuvat argentiinalaiseen tangoon jonka päälle Piazzolla lisäsi piirteitä amerikkalaisesta jazzista ja klassisesta musiikista, erityisesti Stravinskyn, Bartókin ja Bachin tyyleistä, joita hän varsinkin ihaili. Säveltäjä käytti usein temaattista ja rytmistä toistoa, kaanonina, fuugarakenteita, polyrytmiikkaa ja polytonaliteettia, dissonansseja, atonaalisia efektejä ja joskus jopa impressionistisia vivahteita. (Azzi & Collier 2000, 157.)

Haluan ottaa esille Piazzollan sävellystyylin kannalta tärkeän fraasitukseen liittyvän asian. Kutnowski on analysoinut fraasien struktuuria artikkelissaan *Instrumental rubato and Phrase Structure in Astor Piazzolla's Music*. Hän kutsuu Piazzollan tekniikkaa instrumentaaliseksi rubatoksi, jossa melodia kiirehtii kohti fraasin loppua odotettua nopeammin. Kutnowskin mielestä Piazzolla on omaksunut tämän tekniikan tangon laulutraditiosta. Eräs merkittävistä tulkitsijoista, joka käytti tätä tekniikkaa, oli Carlos Gardel. Gardel oli perinteisen tangon tunnustetuimpia laulajia, joka sanoitti sävellyksiä omilla syvällisillä sanoilla (Puputti 2008).

Sain huomata konserttikappaleiden harjoituksissa, että klassiseen musiikkiin verrattuna rubatoa voi käyttää paljon Piazzollan musiikissa. Erityisesti sooloissa ja hitaissa kappaleissa, hidastelu ja kiirehtiminen kuuluvat ”ei merkattuihin” asioihin. Piazzollan musiikkia ei voi eikä saa soittaa juuri niin kuin nuotissa lukee. Tämä oli minulle klassisena muusikkona haaste.

3 VIULUTEKNIikka PIAZZOLLAN MUSIIKISSA

Seuraavat luvut perustuvat omiin kokemuksiini ja havaintoihini. Tätä opinnäytetyötä tehdessäni kuuntelin Piazzollan orkestereiden tekemiä äänityksiä. Tarkkailin äänityksistä erityisesti viulisteiden soittotapaa. Peilasin myös omia kokemuksiani Piazzollan musiikista, joita olen saanut opinnäytetyökonsermistani ja ollessani soittajana orkesteri Guardia Nuevassa.

3.1 Vasemman käden tekniikka

Koska Piazzollan musiikki on vahvaa ja tunteikasta, voisi sanoa, että viulun vasen käsi on tärkeässä roolissa. Saavuttaakseen täyteläisen soinnin, täytyy vasemman käden sormilla painaa kieltä vahvasti. Varsinkin nopeissa kappaleissa voi kuulla sormien naputuksen kieliä vasten hyvin. Todella nopeissa kohdissa, kuten esimerkiksi *Escualo* kappaleen kuudestoistaosanuoteissa, kannattaa myös pitää sormet kielten lähetyvillä. (Astor Piazzolla y su Quinteto Tango 1986.)

Piazzolla on tarkkaan merkinnyt, mihin kohtaan hän haluaa glissandot ja minkä pituiseksi ne soitetaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivät yleiset asemanvaihdot saisi kuulua. Itse asiassa portamenton tapainen asemanvaihto on oleellinen asia tässä tyyliässä, kun sitä käytetään harkituissa kohdissa. Portamento tarkoittaa liukumista sävelestä toiseen. Varsinkin kun e-kielellä siirrytään korkeaan asemaan, kannattaa asemanvaihtoista tehdä näyttävän kuuloinen siirtämällä käsi asemaan liukuen. Viulisti Fernando Suarez Paz, joka soittaa Piazzollan kvintetissä, tekee portamentoja hienosti, erityisesti kappaleessa *Milonga del Angel*. (Astor Piazzolla y su Quinteto Tango 1986.)

Vibrato saa olla hyvin vaihtelevaa, riippuen kappaleen karaktääristä. Jos viulu on säestäjän roolissa, voi vibrato olla tasaista ja rauhallista. Joissakin hiljaisissa paikoissa vibratoa ei tarvitse käyttää ollenkaan. Useimmiten kuitenkin vibratoa kannattaa käyttää paljon ja kiihkeästi, erityisesti kun viulu soittaa sooloa. Omasta mielestäni nopea vibrato sopii erinomaisesti kohti kappaleitten loppuhuipennuksia. (Astor Piazzolla y su Quinteto Tango 1986.)

3.2 Jousen käyttö

Jousen käyttö on usein vahvaa ja painokasta Piazzollan musiikissa. Soittaminen voi olla fyysisesti rankkaa pitkään kestävien fortissimokohtien takia, kuten kappaleessa *Four for tango*. Voimien säästäminen on siis tärkeää, jos on pitkä konsertti soitettavana. Klassiseen viulumusiikkiin verrattuna Piazzollaa soittaessa ei tarvitse pelätä äänen rikkoontumista; joskus se on hieno efekti. (Kronos Quartet 1990.)

Piazzolla on merkinnyt tarkkaan aksenttejen paikat kappaleisiin ja ne ovat oleellinen asia oikean tyylin saavuttamiseksi. Nämä vahvat aksentit tehdään nopealla ja painotetulla jousella. Aksentit tulevat useimmiten iskulle, paitsi jos kyseessä on *arrastre*-tekniikka. *Arrastre*, yleensä yhdistettynä *marcato* -jousitekniikkaan, on kohotahdille tuleva glissando joka päättyy aksenttiin. Tämä tekniikka tehdään yleisemmin kontrabassolla. (Löfdahl 2011.)

3.3 Efektit

Piazzollan halu erottua joukosta ja luoda uutta tangoa näkyy hänen tavassaan käyttää runsaasti erilaisia efektejä sävellyksissään. Efektit kuuluu mielestäni tehdä näyttävästi ja liioitellen. Yksi yleisimmistä jousisoittimilla soitettu efekti on *lija* (suom. hiekkapaperi). Hiekkapaperi-efekti kuullostaa rahinalta ja joidenkin mielestä jopa inhottavalta. Se tehdään soittamalla terävästi jousella tallan takana. Piazzollan musiikissa tämä efekti soitetaan yleensä jousen kannassa ja lyhyesti. Jousen etusormi kannattaa nojata vahvasti jouseen. (Cohen 2010.) *Lija* merkitään niin, että nuotin kohdalla on x-merkki ja päälle voi kirjoittaa sulkuihin *sand paper*. (Suarez Paz 2011 & Cohen 2010)

Golpen (suom. isku, lyönti) voi toteuttaa lyömällä viulun kantta tai puuosaa. Omasta mielestäni tähän efektiin voi halutessaan lisätä omia efektejä, esimerkiksi polkaista lattiaan. Näin teimme kappaleessa *Four for tango* saadaksemme efektin kuulumaan ja näkymään paremmin. (Astor Piazzolla y su Quinteto Tango 1986.)

Látigo (suom. piiskan isku) tai usein myös käytetty *whip* (suom. piiska) on tarkoitus kuulostaa nimensä mukaan piiskan iskulta. Tämä tehdään viemällä nopeasti sormet viulun kieltä pitkin ylöspäin luomatta mitään tiettyä lopetusääntä, toisin sanoen tuloksena on

nopea glissando. Joskus lopetusääneksi voi olla merkitty jokin tietty ääni, esimerkiksi huiluääni. Tämä efekti merkitään nuottiin kahdella viivalla kohti x-kirjaimella merkittyä nuottia. (Astor Piazzolla y su Quinteto Tango 1986.)

Tambor (suom.rumpu) on pizzicato- tekniikka joka kuulostaa rummulta. Se tehdään laittamalla vasemman käden, usein keskisormen, kynsi G-kielen oikealle puolelle, eli kielten väliin. Tämän jälkeen näppäillään G-kieltä kynttä kohti. Oikean rumpumaisen äänen saavuttamiseksi kannattaa näppäillä lähellä vasenta kättä. (Suarez Paz 2005.) Tämä tekniikka merkitään nuottiviivastoon x-kirjaimella, mutta päälle on kirjoitettu esimerkiksi *drum* (suom. rumpu). (Suarez Paz 2011.)

4 OPINNÄYTETYÖKONSERTIN JÄRJESTÄMINEN

Olen tiennyt kauan, että haluan tehdä opinnäytetyöksi taiteellisen ja tuotannollisen työn. Pidän esiintymisestä ja haluan tuoda esille monipuolisuuteni viulistina. Olen esiintynyt paljon klassisen musiikin parissa, mutta opinnäytetyökonsertissa halusin soittaa jotakin eriytyllilajia. Pidän argentiinalaisesta musiikista ja olen soittanut sitä aikaisemmin. Aluksi ajattelin pitää konsertin, jossa olisi useimpien argentiinalaisten säveltäjien musiikkia, mutta jotta punainen lanka säilyisi, pitäydyin Astor Piazzollan sävellyksissä.

4.1 Kehittely

Yksi tärkeä näkökulma opinnäytetyössäni on konsertin järjestäminen alusta alkaen itse. Olen ollut mukana monessa eri produktioissa ja konserteissa soittajana, tietämättä konsertin järjestämisen taustatyöstä. Minulle oli tärkeää kerrankin saada itse päättää konsertin teemasta, kappaleista ja tunnelmasta. Lähdin suunnittelemaan konserttia miettimällä sopivat kappaleet. Jotta yleisö saisi laajan käsityksen säveltäjästä pidin tärkeänä saada mukaan Piazzollan vahempaa ja uudempaa tuotantoa. Kappalevalinnassa luotin intuitiooni ja valitsin ne kappaleet, jotka tuntuivat oikeilta.

Lopuksi pyysin paria ystävää kuuntelemaan kokonaisuutta ja kertomaan mielipiteensä. Ystäväni sanoivat, että kokonaisuus oli hyvä mutta yksi tärkeä Piazzollan sävellys puuttui: *Oblivion*. Mietin asiaa ja huomasin, että ystäväni olivat oikeassa. *Oblivion* on yksi Piazzollan rakastetuimmista kappaleista ja se täytyi olla mukana konsertissa. Opin tästä sen, että helposti ”sokaistuu”, kun yksin yrittää miettiä mikä olisi paras ratkaisu. Toisten mielipiteitä on hyvä kuunnella. Otin myös huomioon konsertin keston kappaleita valitessani. Olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että on parempi, että konsertti on mieluummin liian lyhyt kuin liian pitkä. Yleisölle pitää jäädä sellainen tunne, että olisipa ollut ihana kuulla vielä lisää.

Kappaleet päätettyäni aloin miettiä, millä kokoonpanoilla ne tulisi soittaa, ja ketkä halusin pyytää mukaan konserttiin. Piazzollan musiikkia on soitettu hyvin erinlaisilla kokoonpanoilla ja sovituksia löytyy paljon. Halusin olla itse mukana soittamassa kaikissa

kappaleissa, joten viulu tuli olemaan mukana koko konsertin ajan. Piazzollan kappaleet soivat hienosti jousisoittimilla, joten jousikvartetti ja pianotrio täytyi olla mukana. Olimme soittaneet aikaisemmin yhdessä näiden kokoonpanojen kanssa ja tuntui luontevalta pyytää ennestään tutut soittajat mukaan.

Historie du tango- sarjan kappaleet ovat alun perin kirjoitettu huilulle ja kitaralle. Aluksi ajatuksena oli soittaa nämä kappaleet viulu-kitara duona, mutta koska kitaristin löytämisessä oli vaikeuksia, pyysin harmonikan soittajaa mukaan. Hän joutui itse hieman sovittamaan kappaleita harmonikalle. Nämä kappaleet toimivat onneksi hyvin myös harmonikan kanssa, mielestäni ehkä jopa paremmin kuin kitaran kanssa.

Oli tärkeää saada mukaan Piazzollan musiikin oleellisin kokoonpano: kvintetti. Siihen kuuluvat viulu, harmonikka (tai bandoneon), piano, kitara ja basso. En ollut aikaisemmin soittanut tällaisessa kokoonpanossa. Minulla oli pitkään ollut haaveena saada soittaa Piazzolla-kvintetissä ja nyt se tulisi toteutumaan. Soittajat eivät olleet tuttuja minulle ennestään, mikä tietenkin toi uusia haasteita.

Konsertin ajankohdasta päätin noin puoli vuotta aikaisemmin ja varasin paikaksi Keski-Pohjanmaan konservatorion ison salin. Varasin myös ääni- ja valomiehen konserttipäiväksi. Yritin sovittaa ajankohdan niin, ettei silloin olisi paljon muita konsertteja lähialueella. Marraskuun alkupuoli osoittautui rauhalliseksi konserttiajaksi. Konsertin kellonjaksi päätin kello 20.00. Tavanomaista myöhäisempi kellonaika toisi tunnelmaa konserttiin.

4.2 Kappalevalinnat

Kappale, jonka halusin ehdottomasti mukaan, oli Enkelisarjan *Muerte del Ángel* (Enkelin kuolema), jonka Piazzolla sävelsi vuonna 1962 Alberto Rodriguez Muñozin näytelmään *El tango del Ángel* (Azzi & Collier 2000, 86). Näytelmä kertoo enkelistä, joka yrittää parantaa asukkaiden henget Buenos Airesin nuhruisessa kaupunginosassa. *Muerte del Ángel* kappale on näytelmän lopussa ja sen aikana enkeli kuolee taisteltuaan paholaisen kanssa.

Olin soittanut tätä kappaletta aikaisemmin Guardia Nueva- orkesterin kanssa. Kappaleessa on sitä oikeaa argentiinalaista intohimoa ja dramaattisuutta, jota halusin konsertissa olevan. Halusin esittää kappaleen pianotriona, koska kappaleen luonne tulee hienosti esille matalan sellon soinnin avulla.

Mietin pitkään, mikä kappale olisi konsertin ensimmäinen. Positiivisen karaktäärin takia *Revirado* kappale sai olla ensimmäisenä. Se on sovitettu pianolle ja viululle ja on vauhdikas ja hilpeä. Kappaleen keskellä oleva lyhyt hidas osa antaa sille oikeutetun haikeuden, joka kuuluu Piazzollan kappaleisiin. Muun muassa tämä kappale tuli refleктоimaan Piazzollan tyylikästä ja taitavaa sävellystekniikkaa vuonna 1963 (Azzi & Collier 2000, 86).

Four for tango on lempikappaleeni. Piazzolla kirjoitti sen alun perin *Kronos Quartetille* vuonna 1987, ihastuttuaan kvartetin tarkkaan sointiin (Azzi & Collier 2000). Kappale soitetaan suurimmaksi osaksi fortissimossa ja on tämän takia fyysisesti rankka. Se sisältää paljon efektejä ja aksentoituja ääniä, joka luo siihen jännitystä ja piirteitä elokuvamusiikista. Mielestäni kappaleessa on myös hyvin selkeästi eroteltu maskuliinit ja feminiinit kohdat. Kappaleen keskiosassa ykkösviulu ja alttoviulu soittavat duona kevyemmin paljon glissando- ääniä, kun taas kappaleen alkuosa on miehekkään päättäväinen. Kappale päätty sekamelskaan, missä kaikki soittavat tremoloa forte fortissimossa. Lisäsimme omasta tahdostamme kappaleeseen vähän improvisointia ja omia efektejä, kuten jalan polkemista maahan. Halusimme esityksestä erityisen näyttävän ja lisäämällä omia ”mausteita” saimme sen oman näköiseksi.

Historie du tango- sarjan *Café 1930* ja *Nightclub 1960* ovat luonteeltaan hyvin erinlaisia. *Café 1930* on tunnelmallinen kappale, jossa pidätys- ja purkaussoinnut ovat tärkeässä roolissa. Tämän takia mielestäni harmonikka sopii erinomaisesti tähän sävellykseen, koska sillä voi viivytellä ja pidentää sointuja. *Nightclub 1960* on todella nimensä mukainen kappale. Se on villi sävellys, jossa duona pääsee näyttämään yhteissoiton taitoja nopeiden ja eri aikaan olevien kuvioden takia. *Historie du tango*- sarjaan kuuluu myös kappaleet *Bordello 1900* ja *Concert d'Aujourd'hui*, joita emme soittaneet konsertissa. Piazzolla sävelsi sarjan kuvataksaan tangon historiaa ja evoluutiota. (Azzi & Collier 2000, 239.)

Soitimme kvintetillä kappaleet *Tzigane*, *Escualo* ja *Oblivion*. *Tzigane* edustaa Piazzollan vanhempaa tuotantoa ja hän sävelsi tämän pian Boulangerin opetuksien jälkeen (Azzi & Collier 2000, 52–53). *Tziganessa* sama teema toistuu usein, mutta tässä sovituksessa aina eri instrumenteilla. Kappale saa vaihtelevuutta siten, että jokainen soolon soittaja improvisoi, lisäämällä esimerkiksi korukuvioita. Kappale on ihanan tangomainen ja siinä voi tuntea tanssimaisuuden, joka ei ole *Tango Nuevolle* tyypillistä.

Kappale *Escualo* tarkoittaa sinihaita. Säveltäjä harrasti sinihain pyyntiä ja hän meni joskus jopa uimaan samaan veteen missä hait uiskentelivat, jännityksen takia (Azzi & Collier 2000, 227). Tämän voi aistia kappaleessa sen intensiivisyyden takia. Kappaleessa on paljon temaattista ja rytmistä toistoa. Piano, kitara ja basso toistavat samaa aksentoitua pohjaa, kun taas viulu ja haitari soittavat yhdessä teemaa, joka välillä muuttuu. Valssiosuus kappaleen keskiosassa on mukava yllätys kuuntelijalle.

Oblivion, joka on yksi Piazzollan helmisävellyksistä, on surumielinen mutta kaunis kappale. Kappale sävellettiin vuonna 1984 Marco Bellocchion elokuvaan *Enrico IV* (Azzi & Collier 2000, 235). Tässä pitkien äänien melodialinja on tärkein ja se on hyvin tarttuva. Mielestäni kappale kertoo traagisesta rakkaudesta ja melodia on hyvin melankolinen. Harmonikka ja viulu soittavat melodialinjaa vuorotellen ja molemmat saavat koristella sitä halunsa mukaan. Tätä kappaletta on miltein mahdotonta soittaa ilman tunnetta ja siten se oli täydellinen lopetus konsertille.

4.3 Harjoitusprosessi

Harjoitteluprosessissa koin hankalaksi tietää etukäteen, paljonko harjoituksia tulisimme tarvitsemaan. Varsinkin uusien kokoonpanojen kanssa oli vaikea tietää, miten varhain meidän kannattaisi aloittaa harjoittelu. Mielestäni kaikkein tärkeintä oli saada nuotit tarpeeksi ajoissa soittajille, jotta jokainen voisi harjoitella etukäteen. Pidin myös huolen, että osasin oman osuuteni niin hyvin kuin mahdollista jo ensimmäisissä harjoituksissa. Klassinen musiikki ja omat soittotuntikappaleet saivat jäädä sivuun siksi ajaksi.

Sovimme harjoituksista facebookin kautta ja vaikka kaikki olivatkin kiireisiä, löysimme yhteisiä harjoitusaikoja. Vaikeuksia tuli, kun osa opiskeli päivällä lukiossa ja osa oli iltatöissä. Välillä saimme harjoitella iltamyöhään tai aamuvarhain, mutta kaikki osasivat

joustaa hyvin ja ymmärsivät tilanteen. Harjoitusten määrästä pystyi päättämään vasta ensimmäisten harjoitusten jälkeen, riippuen siitä, miten hyvin kappaleet menivät.

Koska en ollut ikinä ennen ollut ”johtajan” roolissa, oli tehtävä jännittävä. Minulle tuli myös yllätyksenä se, että minä sain sanoa miten jotkut kohdat kappaleissa halusin soitettavan. Olin ehkä ajatellut, että jokainen soittaja saa itse pitää huolen omasta stemmastaan, mutta näin ei ollut. Ensimmäisten harjoitusten jälkeen sain huomata, että joudun todellakin tutkimaan kappaleita kokonaisuuksina, eikä vain miettiä miten soitan oman stemmani. Sain ottaa esille partituurit ja kuunnella kappaleiden äänityksiä, uusilla korvilla ja silmillä. Välillä oli mukava saada vihdoinkin sanoa harjoituksissa omia mielipiteitä, mutta joskus se myös ahdisti minua, en halunnutkaan olla vastuussa kaikesta. Onneksi kanssasoitajani osasivat myös sanoa omia mielipiteitä ja otin ne ilomielin vastaan.

Minulle kaikista tärkeintä harjoitusprosessissa oli se, että soittaminen olisi kaikille mukavaa ja että tunnelma olisi harjoituksissa positiivinen. Tämän takia koin vaikeaksi tietää, miten tarkka minun pitäisi olla kappaleitten suhteen. Murehdin sitä, että leimaudun ärsyttäväksi jos sanon kaikista pienistä yksityiskohdista. Sain oppia kuitenkin pian, että minulta jopa toivottiin enemmän kommentteja ja soittajat muistuttivat minulle, että kyseessä on minun opinnäytetyökonserttini.

Klassisena muusiikkona minun ei ole tarvinnut aikaisemmin juontaa konsertissa, sen on yleensä hoitanut joku ulkopuolinen. Koska kyseessä ei ollut tavallinen klassinen konsertti ja koska halusin luoda kontaktin yleisöön, päätin itse juontaa konsertin. Tämä oli jännittävää ja jouduin harjoittelemaan juontoa paljon ennen konserttia. Kaksikielisyyteni takia halusin juontaa ruotsiksi ja suomeksi. Oli vaikeaa tietää mitä sanoa kappaleitten välissä. Päätin, että koska kyseessä on ensimmäinen juontoni, pitäydyn kertomaan kappaleista ja niiden tunnelmista.

4.4 Konsertti

Konsertin nimi *Sentimientos con Piazzolla* tarkoittaa tunteita Piazzollan kanssa. Yksi konsertin tavoitteista oli luoda tunnelmaa ja onnistuin siinä yhteistyössä mukana olleiden kanssa. Mustat verhot konserttisalissa ja hyvä etukäteen suunniteltu, kappaleita tukeva

valaistus teki tehtävänsä. Esimerkiksi *Nightclub* kappaleen valaistus oli diskotyylinen ja värikäs, mikä sopi siihen erinomaisesti. Sain oppia, että ulkomusiikilliset asiat vaikuttavat hyvin paljon konsertin tunnelmaan.

Kappaleet onnistuivat esityksessä mielestäni hyvin, pieniä jännityksen pikkiin meneviä virheitä lukuun ottamatta. Yhteissoitollisesti onnistuimme hyvin. Oma juontoni kappaleitten välissä oli hyvä idea, pystyin helpommin luomaan kontaktin yleisöön. Taidankin jatkossa, myös klassisen musiikin konserteissa, aina vähintään kertoa kappaleitten nimet ja säveltäjät itse. Näin saan myös itseni rennommaksi jännittävän esiintymistilanteen edessä.

Oli vaihtelevaa soittaa eri kokoonpanojen kanssa ja uskon, että yleisön mielestä oli mielenkiintoista kuulla eri soittajia. Meillä ei ollut kunnollista kenraaliharjoitusta ennen konserttia, mikä hieman kostautui. Sain huomata konsertissa, että kokoonpanojen vaihtuessa, tunnelma hieman lässähti nuottitelineiden ja tuolien siirtojen takia. Olisi ollut hyvä pyytää joku lavamieheksi. Sen ajan kun minä juonsin, joku olisi voinut siirtää tavarat oikeille paikoille. Toisaalta, yleisölle tuli pieni hengähdystauko kappaleitten väliin, mutta olen persoonaltani niin tehokas, että pitkät tauot häiritsivät minua.

Konsertin jälkeen oli kahvitus. Olin laittanut esille palautelaatikon, mihin ihmiset saivat kirjoittaa tyhjille lapuille, minkälaisia tunteita konsertti heissä herätti. Halusin myös saada yleisön pohtimaan konserttia, koska usein lähdetään vain kotiin miettimättä esityksiä sen enempää. Tulin iloiseksi luettuani kirjoitukset, sillä ihmiset pitivät kovasti konsertista:

Olisi voinut kuunnella vielä vaikka kuinka pitkään! Oikein onnistunut kokonaisuus. Taitvat soittajat. Ihanasti eläydyit!

Soittajat saivat hienosti välitettyä eri kappaleiden tunnelmia. Soitto ei ollut mekaanista, ja pienellä ryhmällä saatiin konserttiin intiimi tunnelma

Ihastusta, intohimoa, eläväistä

Ihailua, liikuttuneisuutta, häkeltyneisyyttä positiivisessa mielessä

5 POHDINTA

Opinnäytetyökonserttini oli mielestäni onnistunut ja kokonaisuus oli hyvä. Vaihtelevuutta saatiin kappalevalinnoilla ja erilaisilla kokoonpanoilla, kun taas punainen lanka säilyi saman säveltäjän vuoksi. Sain tuoda esille omat taitoni viulistina, mikä on tietenkin minulle muusikkona tärkeää. Konsertti ja sen valmistelu oli myös kaikin puolin minulle mieluisa kokemus ja nautin suuresti Piazzollan musiikin soittamisesta. Sain myös ensimmäistä kertaa kokemusta juontamisesta, joka oli mielenkiintoista ja jännittävää. Palaute konsertista oli positiivista ja yleisöä oli hyvin.

Ammattitaitoni konsertin järjestäjänä kehittyi merkittävästi. Koska en ikinä ennen ollut itse järjestänyt konserttia, sain todellakin tehdä paljon töitä konsertin eteen. Sain oppia, että ”johtajan” rooli ei aina ole helppoa. Kaikki valinnat täytyy loppujen lopuksi tehdä itse ja vastuu konsertin onnistumisesta on suuri. En luultavasti halua tulevaisuudessa järjestää yksin kokonaista konserttia, mutta toki yhteistyössä jonkun muun henkilön kanssa.

Projektissani oli mukana luotettavia ja ammattitaitoisia ihmisiä, joista olen kiitollinen. Myös ystävät ja perhe olivat tukemassa minua, mikä on tärkeää oman jaksamisen kannalta. Palautekappaleiden ja ihmisten sanojen mukaan konsertti oli tunnelmallinen. Konsertti loi myös hyvin erilaisia tunteita yleisölle, mikä on mielestäni hyvä asia. Palaute kohdistui myös pääasiassa musiikkiin, eikä niinkään ulkomusiikillisiin asioihin. Konservatorion sali ei ollut paras mahdollinen konserttipaikka tunnelman saavuttamiseksi sen suuren koon ja ”konserttimaisuuden” takia. Onneksi valot ja verhoitus auttoivat hieman ja musiikki on kuitenkin aina se ratkaisevin tekijä hyvän konsertin luomiseksi.

Suhtautumiseni kirjallista työtä kohtaan oli aluksi negatiivinen, koska en ymmärtänyt sen tarkoitusta ja tiesin sen vievän paljon aikaani. Nyt työn loppuvaiheessa olen kuitenkin hyvin iloinen asioista, joita olen joutunut pohtimaan työn aikana. Olen oppinut Astor Piazzollasta tärkeitä asioita ja voin nyt rehellisesti sanoa, että tiedän säveltäjästä oleellisia ja tärkeitä asioita. Oli myös hyvä oikeasti miettiä ja pukea sanoiksi, miten Piazzollan musiikkia soitetaan viululla. Sain oppia uusia soittoteknillisiä asioita, joita en ennen ollut tiennyt.

Luku, jossa kerron kappalevalinnoistani, oli tärkeä vaihe. Minun olisi pitänyt tehdä pohdinta ja taustatyö kappaleista ennen konserttiani. Näin olisin voinut tulkita kappaleita konsertissa vielä paremmin. Olisin myös voinut lisätä juontooni enemmän yksityiskohtia kappaleista. Sain oppia, että haluan etsiä tulevaisuudessa kaiken tiedon kappaleista, joita soitan ja esitän, sekä oikeasti pohtia, mitä säveltäjä kappaleillaan on halunnut kertoa.

Olen tyytyväinen opinnäytetyöhöni. Olen iloinen, että minulla on oma konserttimuisto opiskelujaltani Kokkolassa, joka säilyy lopun elämääni. Haluan jatkaa Piazzollan musiikin parissa, soittaen ja kuunnellen hänen sävellyksiään.

LÄHTEET

Azzi, M., Collier S. 2000. *Le grand tango: The life and music of Astor Piazzolla*. New York: Oxford University Press Inc.

Kutnowski, M. 2002. Instrumental rubato and phrase structure in Astor Piazzolla's music. *Latin American Music Review* 23, 106. University of Texas Press.

Löfdahl, M. 2012. *Approaching Piazzolla's music. Analysis and composition in interaction*. Diplomityö. Academy of Music and Drama, University of Gothenburg. Master of Fine Arts in Music, Music Theory.

Puputti, I. 2008. *Tangon taivutusta - tangosovituksia käyrätorvikvartetille*. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Musiikin koulutusohjelma.

Pessins, J., Kuri C. 2002. *Astor Piazzolla: Chronology of a Revolution*. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.piazzolla.org/biography/biography-english.html>. Luettu 15.3.2013.

Astor Piazzolla y su Quinteto Tango Nuevo in Germany. Nauhoitus Piazzollan yhtyeen konsertista Saksassa. 1986. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=5XJluoAWrO0>. Nähty 10.3.2013.

Astor Piazzolla Interview about his Bandoneon + Zero Hour - live BBC 1989 - Bandoneon Tango. Piazzollan haastattelu. Tuotanto: British Broadcasting Corporation. 1989. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=pG0hfPOTXeE>. Nähty 10.3.2013.

Tango Techniques for Strings: Chicharra. Tekijä J.Cohen. Nauhoitus Jeremy Cohenin demonstraatiosta viulun tangotekniikoista. 2010. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=UKFIRd8J2ik&list=PLB8RCM9F9AMVM4QE>. Nähty 10.3.2013.

Fernando Suarez Paz demonstrates Piazzolla violin effects. Nauhoitus tangoviulisti Fernando Suarez Pazin viulutekniikoista. 2011. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=rNwsnSIA0WQ>. Nähty 10.3.2013.

Kronos Quartet - Four, for Tango (Live on Night Music 1990). Video Kronos Quartetin konsertista. 1990. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=gbcBmLmR5Ko>. Nähty 10.3.2013.

Astor Piazzolla (1921-1992); ARG. 2008. AMG, All music guide. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.classicalarchives.com/composer/3165.html#tvf=tracks&tv=about>. Luettu 15.3.2013.

Reel, J. Milonga del ángel, tango (from Ángel series). Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.allmusic.com/composition/milonga-del-%C3%A1ngel-tango-from-%C3%ngel-series-mc0002659864>. Nähty 10.3.2013

Alberto Ginastera (1916 - 1983). Naxos music library. Www-dokumentti. Saatavissa:

http://www.naxos.com/person/Alberto_Ginastera/26054.htm. Luettu 15.3.2013.

*Sentimientos
con Piazzolla*

Paulina Storbacka viulu / violin
Julia Harisson harmonikka / ackordeon
Kristine Storbacka viulu / violin
Anna-Leena Kangas alttoviulu / altviolin
Mairjukka Puutio sello / cello
Teresa Myllykangas piano
Sonja Vertainen hättari / dragspel
Eetu Klemetti kitara / gitarr
Ursula Almén basso / bas

Pe/Fr 2.11.2012 klo/kl. 20.00
Konservatorion Sali, Pitkänsilänkatu 16 / Konservatoriets Sal, Långbrogatan 16
Ilmainen sisäänpääsy / Fritt inträde

Centria
AMMATTIKESKUS OY